

Tygielski, Wojciech

"Poezje", Stanisław Hozjusz, przekł. Anna Kamieńska, wstęp Wacław Odyniec, Olsztyn 1980 : [recenzja]

Przegląd Historyczny 72/1, 178

1981

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych, tworzonej przez Muzeum Historii Polski w Warszawie w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został opracowany do udostępnienia w Internecie dzięki wsparciu Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego w ramach dofinansowania działalności upowszechniającej naukę.

rzeń. Rozdziały poświęcone tym ostatnim sprawom są przeważnie podporządkowane jakiemuś problemowi ewolucji państwa i społeczeństwa.

Niezwykle poważnie potraktował E. Ladewig Petersen prezentację źródeł i literatury. Ten znakomity znawca gospodarki a zwłaszcza wszystkich problemów związanych ze szlachtą duńską XVII—XVIII w. uczynił z najszerzej pojętego źródłoznawstwa osobny wielki problem książki. Nie licząc osiemdziesięciostroniowej bibliografii na końcu „Danmarks historie”, otrzymujemy 60 stron historii archiwów, typologii źródeł i ich charakterystyki oraz drugie tyle informacji rozrzuconych w przeglądach literatury dla poszczególnych rozdziałów.

Z natury rzeczy nie do uniknięcia były powtórzenia, jednak odmiennność układu pozwoliła sprowadzić je do rozsądnych granic i — jak widać — wydawnictwo uznało, że nie odbije się to na poczytności. Pożyteczne dla czytelników skandynawskich, obie książki powinny wejść do obrotu również wśród historyków polskich.

A.M.

Stanisław Hozjusz, *Poezje*, przekład Anna Kamieńska, wstęp Waław Odyniec, Wydawnictwo Pojezierze, Olsztyn 1980, s. 137.

Syn przybysza z Badenii Ulryka Hose z Pforzheim, urodzony w Krakowie, zmarły w okolicach Rzymu; postać kontrowersyjna, budząca emocje — podziw, zachwyt, niechęć, oskarżenia; sekretarz królewski, biskup, kardynał, wielki penitencjariusz, a przede wszystkim bojownik kontrreformacji — był też poetą.

Pisał oczywiście po łacinie — zawsze uznając wyższość tego języka nad polskim. Dwujęzyczne wydanie jego poezji zawdzięczamy Annie Kamieńskiej. Manieryzującą poezję Hozjusza starała się tłumaczka przybliżyć polskiemu czytelnikowi dając przekład poetycki, nie filologiczny, ograniczając rozbudowane w tekście oryginalnym popisy erudycyjne z zakresu starożytnej mitologii i geografii. Wstępem historycznym będącym w praktyce rozbudowanym życiorysem autora opatrzył tomik Waław Odyniec.

23 ilustracje — pochodzące z dzieła Tomasza Tretera, „Theatrum virtutum D. Stanisłai Hosii”, są jakby drugim życiorysem Hozjusza, syntetycznie opowiedzianym innymi — ikonograficznymi środkami wyrazu.

Nie po raz pierwszy wypada chwalić olsztyńskie wydawnictwo „Pojezierze” za trafne posunięcia edytorskie. W cennej serii „Literatura Warmii i Mazur w dawnych wiekach” ukazały się już m.in. „Pieśni” Dantyszka, „Historycja żalosa...” Stanisława Murzynowskiego, „Polska...” Marcina Kromera.

Poezje Hozjusza pasują do tego towarzystwa.

W.T.

Stanisław Łempicki, *Mecenat Wielkiego Kanclerza. Studia o Janie Zamoyskim*, wyd. Stanisław Grzybowski, Państwowy Instytut Wydawniczy, Warszawa 1980, s. 611.

Kolejny tom popularnej serii „Klasyki historiografii” zawiera prace jednego z najwybitniejszych historyków kultury. Pisząc głównie w okresie międzywojennym był Łempicki zafascynowany postacią Jana Zamoyskiego — kanclerza i hetmana wielkiego koronnego — kierownika polskiej floty państwowej w okresie świetności Rzeczypospolitej. Zgodnie z zainteresowaniami koncentrował swą